

Gaudí a Mataró

Guia de recursos núm. 43 / octubre 2026

Antoni Gaudí, en acabar els estudis d'arquitectura, ca. 1878. Fotografia: Audouard Declaire. Museu de Reus (IMRC), MR 1801

Biblioteques
de Mataró

Gaudí, Pagès i l'Obrera

Autor: Sergio Ruiz

Mataró ocupa un lloc important en la biografia professional d'Antoni Gaudí. Durant dotze anys, del 1873 al 1885, Gaudí va contribuir, per primera i única vegada, en la millora de les condicions de vida i de treball dels obrers. Va ser per encàrrec de Salvador Pagès, director de la Sociedad Cooperativa La Obrera Mataronense, que el jove arquitecte va donar forma a un projecte cooperativista pioner, pel qual va construir els seus tres primers edificis a Mataró.

La Obrera Mataronense, la primera cooperativa de producció a l'Estat espanyol, es va fundar a Mataró l'any 1864. Salvador Pagès defensava que l'Obrera no s'havia de limitar a objectius merament econòmics, sinó que havia de fer realitat els serveis necessaris per viure i treballar dignament, i que seria a través de la instrucció que els obrers s'emanciparien del capitalisme industrial. Pagès, el primer client de Gaudí, li va encarregar dissenyar un model integral que havia d'incloure la zona de producció, la d'habitatges i la de serveis.

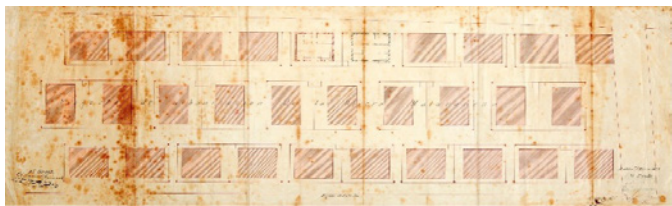
CARTELL DE L'OBREIRA, CA. 1873-1874

Antoni Gaudí
Cartell
Ca. 1873-1874
Fons Arxiu EtsaB·Càtedra Gaudí (UPC)
Original desaparegut en l'incendi del taller de Gaudí a la Sagrada Família l'any 1936.

Damunt d'un teler amb fil, bobines, llançadores i un rotlle de tela, envoltat de fulles i flors de card, Gaudí dibuixa unes abelles que ocupen el lloc on s'hauria de llegir «La Obrera» en el nom de la cooperativa. Les abelles com a llegoria de l'esforç, la constància i el treball en equip dels cooperativistes.

EL BARRI RESIDENCIAL I LA CASA MODEL, 29 DE MARÇ DEL 1878

Antoni Gaudí, Mataró, 29 de març del 1878. **Planta de l'emplaçament de 30 cases del projecte d'urbanització de l'Obrera.** Tinta sobre tela de plànol. Arxiu Comarcal del Maresme. Fons Ajuntament de Mataró ACM70-1-T2-2025

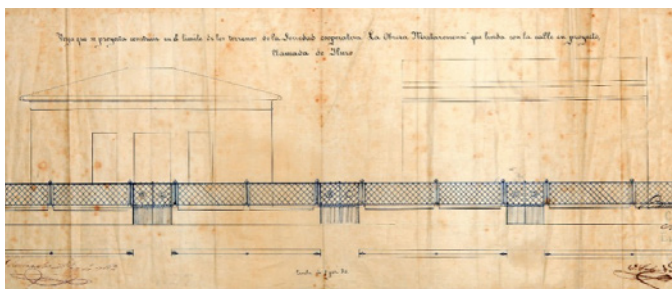
Feia catorze dies que havia obtingut el títol d'arquitecte quan Gaudí va presentar els dos primers projectes de l'Obrera: la urbanització de la zona residencial i l'alçat i la planta d'una casa a quatre vents que havia de ser el model de les trenta que es volien construir. Ubicades a la zona més propera al mar, se'n va construir una, la que va habitar la família Pagès.

EL CASINO, MAIG DEL 1878

Antoni Gaudí, Barcelona, maig de 1878. **Alçat de les façanes al jardí i al carrer del nou Casino.** Tinta i aquarel·la sobre paper. Museu de Mataró MdM 20742

Dos mesos després, Gaudí va presentar el projecte del nou Casino de la cooperativa, que s'havia de construir a l'emplaçament d'un edifici existent. Una de les façanes donava al Camí Ral i l'altra al jardí que separava la zona de producció de la de serveis. Punt de trobada i formació dels cooperativistes, incloïa l'escola, la biblioteca, un gimnàs, un cafè, una sala de reunions, entre d'altres dependències.

Antoni Gaudí, Barcelona, 26 de juliol de 1878. **Alçat de la reixa dels límits del terreny de l'Obrera.** Tinta sobre tela de plànol. Arxiu Comarcal del Maresme. Fons Ajuntament de Mataró ACM70-1-T2-2026.

ALÇAT D'UNA REIXA, 26 DE JULIOL DEL 1878

El barri residencial, que s'hi accedia per dos pòrtics, havia d'estar rodejat amb una reixa de ferro de poca alçada.

EDICLE DE LES LATRINES, CA. 1878-1880

Gaudí va resoldre l'encàrrec de construir un lavabo pels treballadors de la fàbrica amb un edifici que fusiona funció i estètica. Cada una de les quatre latrines de l'interior, té llum natural i accés independent, i per tal de no contaminar les aigües freàtiques, Gaudí va recobrir la fossa sèptica amb rajoles. La coberta, una volta enlairada, permet l'evacuació de les males olors a través del cupulí de l'edifici, mitjançant un sistema de sífo que genera un efecte ventilador.

Gaudí va embellir les latrines amb aplicacions ceràmiques als escalonats de les testeres de les portes i les finestres, a la part superior del cilindre i al cupulí de la coberta. Aplicacions que, més endavant, caracteritzaran la seva obra i que aplica per primera vegada en uns lavabos per a obrers. Tota una manifestació del talent de Gaudí, que no depenia de la grandesa del projecte, sinó de la seva manera de resoldre'l.

EL PLÀNOL GENERAL, AGOST DEL 1881

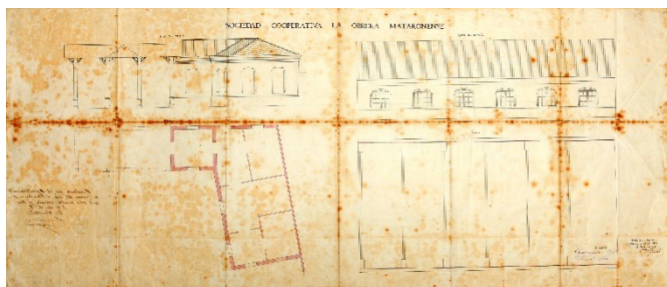

Antoni Gaudí, Barcelona, agost de 1881. **Planta i alçat del plànol general.** Arxiu Comarcal del Maresme. Fons Ajuntament de Mataró ACM70-1-T2-2031.

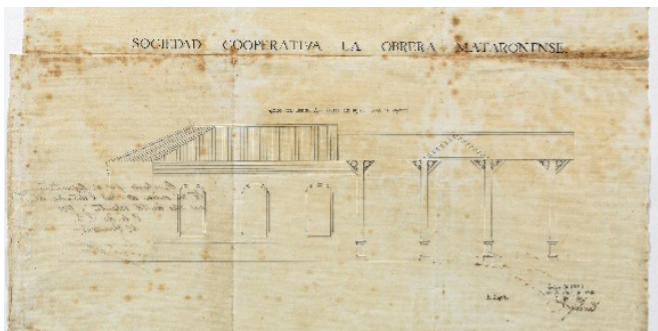
Al plànol de la urbanització del terreny de la cooperativa, Gaudí delimita tres zones ben definides: la residencial, propera al mar; la de producció, amb la fàbrica i altres dependències, al centre, i la zona del serveis amb un jardí i el Casino, a tocar del Camí Ral, per on s'accedia al complex.

El plànol, de l'agost del 1881, indica els edificis que s'havien construït—resseguits de color negre—, i evidencia la magnitud del projecte de l'Obrera. La ciutat cooperativista agrupava, com a les colònies de les lleres dels rius, la producció fabril, la residència dels treballadors i els serveis que els eren necessaris. A Mataró, però, les cases no indiquen estatus, sinó que havien de ser totes iguals, i no hi ha església, sinó un Casino dedicat a la formació i al lleure, amb una escola laica.

LA NAU DE BLANQUEIG I LA PORTERIA, JULIOL DEL 1883

Antoni Gaudí, Barcelona, juliol de 1883. **Alçats i plantes dels edificis A i B (la porteria amb habitatge i la nau de blanqueig de cotó).** Tinta sobre tela de plànol. Arxiu Comarcal del Maresme. Fons Ajuntament de Mataró ACM70-1-T2-2030.

Antoni Gaudí, Barcelona, juliol de 1883. **Alcat de la porteria amb habitatge i la porxada**. Tinta sobre tela de plànol. Arxiu Comarcal del Maresme. Fons Ajuntament de Mataró ACM70-1-T2-2029

Els dos edificis que es volien construir eren una porteria, que incorporava l'habitatge del porter i que no es va arribar a construir, i la nau de blanqueig de cotó, l'actual Nau Gaudí. Gaudí va projectar una estructura de fusta autoportant, amb arcs parabòlics construïts amb tres capes de taulons de fusta de pi, de poca llargada i subjectes amb perns que els travessen.

La nau de blanqueig es va construir entre el setembre del 1883 i l'agost del 1884, i per bé que el projecte original preveia sis encavallades, l'edifici final en tenia dotze. Pel sistema constructiu, sabem que es va edificar en dues etapes que en van doblar la superfície. Tenint en compte que la nau es va construir en menys d'un any, la decisió d'ampliar-la es devia prendre poc després d'acabar la primera fase.

GAUDÍ DECORA LA NAU DE BLANQUEIG, JULIOL DEL 1885

Antoni Gaudí, ca. 1884. **Coronament de l'estendard de l'Obrera**. Bronze emmotllat. Llegat Arenas, 2003. Museu de Mataró MdM 15852.

El 28 de juliol del 1885, durant les festes de Les Santes de Mataró, l'Obrera va celebrar la tradicional vetllada literària i musical amb motiu de l'entrega de premis als alumnes de l'escola. El diari La Voz del Litoral, del 2 d'agost del 1885, la descrivia com segueix:

Encantador aspecto ofrecía en la noche del pasado martes la espaciosa sala del blanqueo de la Sociedad cooperativa «La Obrera Mataronesa». Espléndidamente iluminada por grandes focos de luz eléctrica, era de ver cual brillaban los claros rayos por entre la espesura de un improvisado bosque

de arbustos y ramaje, en cuyo fondo saltaba y corría la cristalina agua en forma de caprichosa cascada, construida bajo la entendida dirección del arquitecto Sr. Gaudí.

[...] Lucían, además, vistosas macetas de variadas flores que envolvían el rico y artístico estandarte de la sociedad, destacándose en el centro y ostentando en el extremo superior de la asta, no el acero bruñido de los antiguos estandartes, sino el delicado contorno de una abeja, emblema del trabajo y de la industria.

[...] No terminaremos estos ligeros apuntes, sin felicitar con la sinceridad de nuestra alma [...] al director del decorado de la sala el entendido artista D. Antonio Gaudí.

Com d'altres fàbriques, l'Obrera va haver de recórrer a l'endeutament per seguir endavant, fins que no va poder fer front als deutes. A mitjans del 1897, l'Obrera va ser embargada perdent tots els seus béns.

En tot cas, va ser gràcies als avançats ideals cooperativistes de Salvador Pagès, el seu primer client, que Gaudí no només va construir els seus tres primers edificis a Mataró, sinó que és on assaja i fonamenta el gran arquitecte que serà.

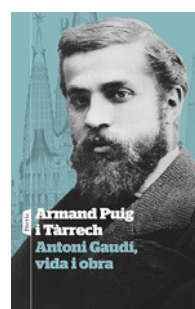
Núria Poch

Comissària de l'Any Gaudí 2026 a Mataró, Directora del Consorci Museu d'Art Contemporani de Mataró

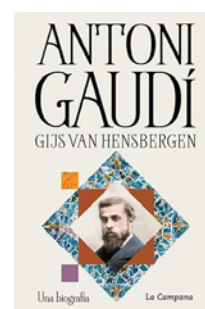
Selecció de llibres disponibles a la Xarxa de Biblioteques Municipals

L'abella de Gaudí: El simbolisme de l'amor en la seva arquitectura

Antoni Gaudí, vida i obra

Antoni Gaudí

El somni de Gaudí

Gaudí. La obra completa

Pepeta Moreu: el gran amor impossible de Gaudí

ANTONI GAUDÍ

ALMUZARA, José Manuel. **Gaudí: el arquitecto del alma**. Barcelona: Roca, 2026. 224 p. ISBN: 9791387629939.

Antoni Gaudí. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1991. 182 p. ISBN: 8476280874.

Antoni Gaudí, arts i oficis. Barcelona: Dosde, 2025. 119 p. ISBN: 9788491034407.

BASSEGODA i NONELL, Joan. **Aproximación a Gaudí**. Aranjuez: Doce Calles, DL 1992. 301 p. ISBN: 8487111246.

CIRLOT, Juan-Eduardo. **Gaudí**. Sant Lluís, Menorca: Triangle Books, 2002. 431 p. ISBN: 9788410127739.

Escritos y documentos. Barcelona: Acantilado, 2002. 332 p. ISBN: 8495359642.

FÉRRIN, Ana María. **Gaudí: de piedra y fuego**. [Barcelona]: Jaraquemada, 2001. 489 p. ISBN: 8493201502.

FÉRRIN, Ana María. **Gaudí: la huella del genio**. [Barcelona]: Jaraquemada, 2001. 345 p. ISBN: 8493201510.

Gaudí: obra completa. Barcelona: Dosde, [2023]. 94 p. ISBN: 9788491033219.

Gaudí, un genio precursor de los Objetivos de Desarrollo Sostenible, con un siglo de antelación. Sevilla: Aula Magna Proyecto clave McGraw Hill, 2026. 146 p. ISBN: 9791387985103.

JUJOL JUNIOR, Josep Maria. **Jujol & Gaudí**. Sant Lluís, Menorca: Triangle Books, 2026. 155 p. ISBN: 9788484788362.

LAHUERTA, Juan José. **Antonio Gaudí: 1852-1926: arquitectura, ideología y política**. Madrid: Electa, cop. 1993. 346 p. ISBN: 8488045441.

Modernisme i modernistes. Barcelona [etc.]: Lunwerg, cop. 2001. 445 p. ISBN: 8477827761.

PUIG i TÀRRECH, Armand. **Antoni Gaudí, vida i obra**. Barcelona: Pòrtic, 2024. 391 p. ISBN: 9788498095869.

SOLÀ-MORALES, Ignasi de. **Antoni Gaudí**. Barcelona: Polígrafa, cop. 2003. 143 p. ISBN: 8434309688.

VAN HENSBERGEN, Gijs. **Antoni Gaudí**. Barcelona: Debolsillo, 2026. 400 p. ISBN: 9788466388306.

ZERBST, Rainer. **Gaudí: 1852-1926: Antoni Gaudí i Cornet: una vida dedicada a la arquitectura**. Köln [etc.]: Taschen, cop. 1985. 239 p. ISBN: 3822802166.

ZERBST, Rainer. **Gaudí. La obra completa**. Madrid: Taschen, 2020. 512 p. ISBN: 9783836566179.

GAUDÍ A MATARÓ

BRULLET i TENAS, Manuel i LUNA COLLEFORS, Alfonso de. "Nau Gaudí en Mataró (Barcelona)". A: **On diseño**, 2010, núm. 311, p. 52-57.

FÉRRIN, Ana M^a. "Pepeta Moreu: un capítulo imprescindible". A: **Gaudí: de piedra y fuego**. [Barcelona]: Jaraquemada, 2003, p. 95-115.

GARCÍA BARO, M. Pilar. "L'Amor truncat d'Antoni Gaudí". A: **Mataró report**, 2001, núm. 56, p. 49-51.

Gaudí i Mataró: Rehabilitació de la Cooperativa Obrera Mataronense: Programa local d'actes de l'Any Internacional Gaudí: [dossier de premsa]. [S.l. : s.n.]: 2002. 17 f.

GIRALT MIRACLE, Daniel. **Mirar Gaudí**. Barcelona: Lunwerg, cop. 2002. 127 p. ISBN: 8477828768.

GIRALT-MIRACLE, Daniel. **El Primer Gaudí: la nau de Mataró**. [Mataró]: Ajuntament de Mataró: Triangle Postals, 2014. 94 p. ISBN: 9788484786252.

MARTÍN i BERBOIS, Josep Lluís. "Dos models d'associacionisme popular de finals del segle XIX: l'Obrera Mataronesa i l'Obrera Sabadellense". A: **18a Sessió d'Estudis Mataronins**. Mataró: Museu Arxiu de Santa Maria, 2001, p. 133-140.

MOREU FORNELLS, Josep Maria. "Gaudí a Mataró". A: **Serra d'Or**, 1975, núm. 188, p. 317-319.

POMÉS i VIVES, Jordi; RODRIGUEZ CALLEJA, Maria. **L'Obrera Mataronesa: un bell i efímer somni: 1864-1890: el cooperativisme a Mataró al segle XIX** [en línia]. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 1997. <<https://premiluro.cat/portfolio-item/55-lobrera-mataronesa-un-bell-i-efimer-somni-1864-1890-el-cooperativisme-a-mataro-al-segle-xix-premi-iluro-1996/>>. [Consulta: 27 juny 2026].

RIBAS i PIERA, Manuel. "Gaudí i la Cooperativa obrera de Mataró". A: **Serra d'Or**, 1965, núm. 12, p. 926-929.

SOLER i FONRODONA, Jaume. "L'arquitecte mataroní Benvingut Caballot i Moreu" [en línia]. A: **Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria**, 2011, núm. 99, p. 20-26. <<https://raco.cat/index.php/FullsMASMM/article/view/234602>>. [Consulta: 27 juny 2026].

SOLER i REGÀS, Agustí. **Pepeta Moreu: el gran amor impossible de Gaudí**. Barcelona: Dux, 2014. 110 p. ISBN: 9788494115691.

La Presó: 150: Tres edificis, una ciutat. Mataró: Ajuntament de Mataró, 2013. 13 f.

VIDAL PEIG, Teresa. **L'abella de Gaudí: El simbolisme de l'amor en la seva arquitectura**. [Barcelona]: Ormobook Serveis Editorials, 2025. 43 p. ISBN: 978-8410478275.

OBRES DE GAUDÍ

ALTÉS i AGUILÓ, Francesc Xavier. **Antoni Gaudí i Montserrat: el primer misteri de Glòria del Rosari Monumental**. Barcelona: Abadia de Montserrat, 2013. 127 p. ISBN: 9788498836363.

BONET i ARMENGOL, Jordi. **Arquitectura i símbol de la Sagrada Família**. [Barcelona]: Pòrtic, 2013. 222 p. ISBN: 9788498092288.

Gaudí i l'SPAL: treballs de recerca i restauració del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local relacionats amb l'obra de l'arquitecte Antoni Gaudí i Cornet. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea de Cooperació. Servei de Patrimoni Arquitectònic Local, cop. 2004. 281 p. ISBN: 8477949824.

GONZÁLEZ i MORENO-NAVARRO, Antoni. **El Palau Güell: una obra mestra d'Antoni Gaudí**. [Barcelona]: Diputació de Barcelona, 2013. 315 p. ISBN: 9788498035070.

IBAÑEZ PUCHE, Jorge. **Antoni Gaudí: proyectos**. Salamanca: Cartem Books, [2025]. 277 p. ISBN: 9788412906134.

PEIG GINABREDA, Concepció; ARENAS VIDAL, Manuel. **Gaudí en Tánger: proyecto de las misiones católicas de África (1892-1893)**. Barcelona: Ed. Base, 2026. 288 p. ISBN: 9788410043534.

ROJO ALBARRÁN, Eduardo. **Antonio Gaudí, ese incomprendido: la Cripta Güell**. [Sant Cugat del Vallès]: Los Libros de la frontera, 1988. 271 p. ISBN: 8485709705.

GAUDÍ A LA LITERATURA

CARRANZA, Maite. **L'Alè del drac**. Barcelona: La Galera, 2019. 235 p. ISBN: 9788424664695.

CASAS CODINACH, Sònia. **Retorn als orígens: els quaderns perduts d'Antoni Gaudí**. Barcelona: Columna, 2023. 408 p. ISBN: 9788466430685.

GÜELL, Xavier. **Yo, Gaudí**. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2019. 280 p. ISBN: 9788417747169.

JOU MIRABENT, David. **Pregar amb Gaudí des de la Sagrada Família**. Barcelona: Ed. Claret, 2026. 81 p. ISBN: 9788491366010.

ROIG, Teresa. **L'Arquitecte de somnis**. Barcelona: Columna, 2013. 312 p. ISBN: 9788466417198.

VALLS, Coia. **El somni de Gaudí**. Barcelona: Rosa dels vents, 2026. 419 p. ISBN: 979-1387653743.

NAU GAUDÍ

Carrer de la Cooperativa, 47, 08302 Mataró

Entrada gratuïta

HORARI

de dimarts a divendres de 17 a 20 h

dissabtes d'11 a 14 h i de 17 a 20 h

diumenges d'11 a 14 h

PER A INFORMACIÓ, RESERVES I VISITES GUIADES

T. 93 741 29 30 (de dilluns a divendres de 9 a 14 h)

educacultura@ajmataro.cat

 naugaudi.cat

 [@naugaudi_bassat_mataro](https://www.instagram.com/naugaudi_bassat_mataro)

 [bassatmataro](https://www.facebook.com/bassatmataro)

 [@bassatmataro](https://twitter.com/bassatmataro)

HO EDITA I ORGANITZA:

HI COL·LABORA:

CONSORCI MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE MATARÓ

BIBLIOTECA POMPEU FABRA

Plaça d'Occitània, s/n, 08302 MATARÓ

T. 937 412 920

b.mataro.pf@diba.cat

HORARI

De dilluns a divendres
de 9.30 a 20 h

Dissabtes
de 10 a 14 h
i de 15.30 a 19 h

BIBLIOTECA ANTONI COMAS

C. d'Enric Prat de la Riba, 110, 08302 MATARÓ

T. 937 022 813

b.mataro.ac@diba.cat

HORARI

Dimarts, dimecres i divendres
de 9.30 a 14 h

De dilluns a divendres
de 15.30 a 20 h

Dissabtes
de 9.30 a 13.30 h

BIBLIOTECA POPULAR

C. d'en Palau, 18, 08302 MATARÓ

T. 937 582 483

b.mataro.p@diba.cat

HORARI

Dimarts i dijous
de 9.30 a 20 h

Dilluns, dimecres i divendres
de 15 a 20 h

Dissabtes
de 9.30 a 13.30 h

 biblioteques.culturamataro.cat

 bibliotecavirtual.diba.cat

 Biblioteques de Mataró

 [@bibliosmataro](https://twitter.com/bibliosmataro)

 [@bibliosmataro](https://www.instagram.com/bibliosmataro)